

ŽŽ ŽIVA ZAJEDNICA

Listopad / Oktober 1981

Broj 10

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA / PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Tko nade nema, taj mora tugovati

Sumorni i magloviti jesenski dani praćeni pro hladnim kišama i padanjem lišća koje vjetar raznosi na sve strane, prisiljavaju čovjeka da se zamisli nad prolaznošću života, nad silom umiranja, nad smrću. I kad ovaj list stigne u ruke naših čitatelja, stotine milijuna ljudi kršćanske kulture posjećivat će grobove svojih dragih, donositi cvijeće, paliti svijeće, razmišljati o onima kojih više nema na zemlji, ali i o svojem neminovnom odlasku iz ovoga svijeta. To sjećanje na drage mrtve, na pokojne, izazet će i pokoju suzu iz najtvrdjeg srca, ali i postaviti živima pitanje: zašto čovjek umire, zašto mora umrijeti, koji smisao može imati smrt?

U ovom vremenu užurbanosti i ukapanja u zemlju, u ovom sekulariziranom svijetu mnogi kršćani, nažalost, ne uzimlju smrti ozbiljno. Poput noja uvlače glavu u pijesak života i misle da smrti ni nema kad je oni ne vide. Misle da je ona tu radi drugih. Ali ako ih umiranje nekog člana obitelji prisili da o smrti ipak misle, onda oni tu pomisao otklanjaju kao neku gadnu napast koja im kvari raspoloženje. Nemali dio kršćana odnosi se prema smrti zbilja poganski, nevjernički. I u ovoj se stvari poistovjećuju s bezbožnim svijetom koji misli da je smrt jedino veliko zlo. Jaukanje i naricanje nad pokojnikom,

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju:

- Osuđeni svećenici
V. Kujundžić i J. Zovko str. 3
- Rušenje crkvenih zgrada
u „Hrvatskom Lurdu“ str. 3
- Proslava 10. obljetnice
misije u Offenbachu str. 4-5
- Der Oberbürgermeister
schreibt str. 5
- Dan inozemnog sugrađanina
str. 6-7
- Izvještaj iz misije u
Americi str. 10-11
- Upoznajmo naše gradove str. 12
- Fra Jure u Rimu str. 13
- Wo der Glaube bestraft wird
str. 16

U rano jutro Dušnog dana požurile su ove žene na groblje da se pomole za svoje mrtve i da upale svijeću vjere u uskrsnuće

(nastavak s prednje str.)

prekomjerna žalost i potpuna utučenost nedvojbeno pokazuju da je za neke vjernike smrt zapravo nestajanje, raspadanje, konačni svršetak svega kao i za nevjernike.

Ne smije se reći da smrt nije strašna, bolna, ružna. Ne smije. Ali ako s njom sve svršava, onda je samo očaj opravdan. Na tu tegobnu stvarnost ljudskog života pravi kršćanin gleda očima vjere. On taj sumrak zemaljskog života prati svjetlom objave. Boga bi trebalo izmisliti kad ga ne bi bilo, reče netko, ako se iole želi sačuvati čovjekovo dostojanstvo. Vjeru bi trebalo izmisliti, ako se želi dati bilo kakav smisao umiranju, napisati jedan nevjernik. Kršćanin gleda na smrt kao na najozbiljniji događaj koji predstoji, svjestan da onaj koji ne shvati zašto umire, nije puno ni od života razumio. A bez istinski vjerničkog gledanja na smrt kao na trenutak povratka k Ocu, kao na prijelaz u život vječni, zadovoljavajućeg odgovora na pitanje smisla smrti ne može biti.

Smrt – posljedica grijeha, dotučena je na Kalvariji, izgubila je zauvijek žalac ubojitosti, ne zna više za pobjede. Isus Krist je svojim uskrsnućem započeo novu eru besmrtnosti.

Zato se ozbiljan kršćanin smrti ne plaši, ona mu je prijateljica, sestra, kako bi rekao Franjo Asiški, početak vječnog suživota s Trojstvom. Na nju on gleda kao na blagdan, na feštu, na ulazak u vječnu radost. Kršćanin ozbiljno tuguje samo ako ne živi po primjeru Kristovu, ako ne živi kršćanski. Rušenje ovozemaljskog doma tijela prati uvijek vjernička nada novoga, punog života u nebu u koje će i tijelo doći. Nad smrću tuguju oni koji kršćanske nade nemaju.

Učitelj nas je upozorio: „Pogledajte smokvu i sva stabla. Kad već propupaju i sami vidite i znate: blizu je već ljeto” (Lk 21, 29–30). Našim ulaskom u svijet postojanja počela je pupati smokva našega života. A kad danas ili sutra padne granica vremena, naći ćemo se u novoj nebeskoj stvarnosti vječnoga ljeta. Predvjet: radikalno življenje Evanđelja.

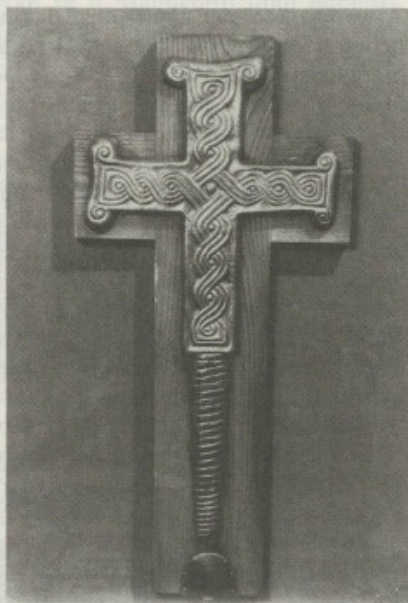
Uzimajući nam u smrti posljednje snage Bog postupa s nama kao majka: prije nego što dijete legne u krevet svlači ga da bi ga još jednom privinula na majčinsko srce.

Iv.

Iz domovinske

Izjava sabora BKJ

Izjava koju smo dali mi katolički biskupi s ovogodišnjeg proljetnog sabora BKJ kod jednog dijela državnih predstavnika i društveno-političkih djelatnika tumači se kao nedopustivo, čak kao neprijateljsko miješanje Crkve u političke poslove naše zemlje. To ne može biti objektivno drugačije protumačeno nego kao nastojanje da se vjernici oduče od Crkve što kod njih rađa nespokojstvo i zabrinutost.

Pobjede Crkve bile su uvijek u ovom znaku

Stoga mi katolički biskupi okupljeni u Mariji Bistrici od 6. do 8. listopada 1981. na svom redovnom jesenskom saboru BKJ dajemo slijedeću jednoglasnu izjavu:

1. Čvrsto stojimo na izjavi koju smo dali za javnost dne 30. travnja ove godine. Ističemo da se ne bavimo politikom kada vršimo svoje biskupsko poslanje braneći u ime Evanđelja čovjeka, osobito njegovo pravo na nesmetano ispo-

vijedanje vjere i naše pravo na „izricanje moralnog suda kada to traže temeljna prava ljudske osobe i spasenje duša” (Usp. izjavu od 30. travnja 1981., t. I. i „Gaudium et spes” br. 76).

2. Osim toga ovom prilikom sa žaljenjem konstatiramo da se mladim vjernicima u osmogodišnjim, srednjim i visokim obrazovnim ustanovama prikazuje marksistički ateizam kao jedini znanstveni svjetonazor što se vidi i iz školskih udžbenika. Tumači se postanak vjere na neznanstven način, neobjektivno se prikazuje osoba Kristova i većim dijelom povijest Katoličke Crkve. Takvo tumačenje mladim vjernicima nameće zaključak da su vjera i Crkva stvarne kočnice znanosti i svakog napretka, te budi u njima osjećaj tjeskobe, stida i manje vrijednosti što ispovijedaju vjeru i pripadaju Katoličkoj Crkvi.

3. Smatramo protuustavnim, protuzakonitim i protivnim osnovnim ljudskim pravima da bilo koji novinar ili javni društveni radnik može bez objektivno utemeljenih razloga i dokaza napadati vjerske službenike i bilo koje druge osobe pripisujući im najteže političke krivnje i namjere, a da se oni ne mogu adekvatno braniti u istim sredstvima javnog priopćavanja. Istinoljubivost, pravednost i objektivnost u prosuđivanju događaja i osoba i same Crkve nužne su pretpostavke autentičnog humanizma i uvjeti da se izgrađuju čovječni odnosi među ljudima i miran zajednički život u slobodi.

4. Na koncu izjavljujemo da smo prema Evanđelju i nauci Crkve duboko uvjereni da je svako raspirivanje mržnje štetno, a da je dijalog u istini, međusobnom poštovanju i ljubavi jedino konstruktivan put u napretku naše društvene zajednice.

U Mariji Bistrici, 8. listopada 1981.

BISKUPI JUGOSLAVIJE

ČITLUK/HERCEGOVINA

Isključenja iz Saveza komunista

„Večernje novosti” od 12. listopada javljaju da je „iz Saveza komunista u Čitluku isključeno 11 članova i izrečeno

još 48 idejno-vaspitnih mera”. Zdravko Dujmović, predsjednik Općinske konferencije SK u Čitluku je rekao: „Oštro i energično smo osudili i partijski kaznili sve one komuniste koji su se pojavljivali na mjestu navodnog prikazivanja Bogorodice u Međugorju”.

Crkve

MOSTAR

Fra Jozo Zovko - dva navoda iz Biblije - tri i pol godine tamnice

Okružni sud u Mostaru osudio je dana 22. listopada 1981. svećenika franjevca Jozu Zovka, župnika u Međugorju na tri i pol godine tamnice. Zovko je optužen zato što je u svojoj propovijedi navodio riječi iz Svetog Pisma. U jednom dijelu je naveo riječi proroka Izaije kojima se Isus predstavio u svom prvom govoru u Nazaretu, kako to navodi evanđelist Luka u glavi 4. svoga Evanđelja. Optužba je ustvrdila da je spominjući 40 godina fra Jozo mislio na 40. obljetnicu početka revolucije na području Jugoslavije. A Isusove i Izaijine riječi o oslobođenju svih utamničanih, zarobljenih, slijepih, hromih itd., da je htio primijeniti na prilike u Jugoslaviji, da je htio dati negativnu ocjenu tim prilikama. Obrana je na više načina izlagala sudu da to nisu nikakve političke riječi nego riječi iz Svetog Pisma što ih svaki svećenik i mnogi kršćanski vjernik gotovo svakog dana čita, pa je sasvim naravno da ih upotrijebi i u propovijedima i molitvama. Jer Izrael je 40 godina hodao pustinjom, Isus je 40 dana počio u pustinji itd. Obrana je osobito zahtijevala da sud pozove kojega istaknutog kršćanskoga teologa, bilo katoličkog bilo pravoslavnog, i neka to bude koji od onih teologa što ih vlast smatra „lojalnim“, pa neka taj stručnjak kaže sudu jesu li te riječi politika ili Biblija. Smatralo se da će taj zahtjev biti uvažan, jer je npr. na suđenju pjesniku Gojku Đogi nedavno u Beogradu sud prihvatio kao stručne svjedočke više istaknutih srpskih pjesnika. Ako o pjesniku svjedoče pjesnici, zašto ne bi o teologu svjedočili teolozi? Međutim, sud nije prihvatio ni taj zahtjev. Fra Jozo je osuđen kao da je vršio neprijateljsku propagandu protiv države i poretka u SFRJ.

Za vrijeme suđenja kao i danima prije suđenja brojni vjernici u Međugorju i po cijeloj domovini molili su Boga po zagovoru Majke Marije da Zovko bude oslobođen. Taj isti narod i dalje moli, očekujući da će viši sud ispraviti rješenje okružnog suda, ili će Bog na koji drugi način što ga svijet još ne može pred-

vidjeti pomoći svom svećeniku. Prema vijestima iz sudnice fra Jozo Zovko, za cijelo vrijeme suđenja, držao se dostojanstveno i vrlo smireno.

U Međugorju, djeca koja tvrde da razgovaraju s Gospom i dalje izjavljuju da je Gospa javila kako će fra Jozo trpjeti ali da će se za njega sve dobro završiti.

Crkvena vlast podvrgava cijeli slučaj oko tih viđenja u Međugorju ispitivanju stručnjaka, kako to traže crkveni zakoni, te će zacijelo proći razmjerno dugo vrijeme dok se od crkvene vlasti čuju određeni stavovi o nadnaravnosti tih viđenja i nekih čudesnih ozdravljenja o kojima se mnogo govori. Ali nema nikakva razloga zabranjivati vjernicima da se okupljaju i da mole, da se ispovijedaju i pričešćuju, te da iz Međugorja na sve strane raznose Gospinu poruku mira i ljubavi među svim ljudima bez obzira na razlike vjeroispovijesti i nacionalnosti.

Razne poznate svjetske novine i časopisi ovih su dana izvješćivali o događajima u Međugorju i o suđenju fra Jozi Zovki. Ovdje za informaciju čitateljima donosimo fotokopiju jedne takve stranice iz poznate njemačke revije „Bunte“ (v. str. 16).

SPLIT

Svećenik Vjekoslav Kujundžić osuđen na 7 mjeseci zatvora

Zagreb, listopada (AKSA) - Prema vijestima u dnevnom tisku: „U utorak je u Okružnom sudu u Splitu na sedam mjeseci zatvora osuđen Vjekoslav Kujundžić (27), župski pomoćnik u Trilju. On je izlagao poruzi našu zemlju i zloupotrijebio vjeru u protuustavne svrhe“ („Vjesnik“, Zagreb, 14. listopada 1981.).

„Javna optužba teretila je Kujundžića da je izložio poruzi našu zemlju kada je 5. svibnja ove godine na satu vjeronauka u mjesnoj crkvi zatražio od svojih učenika da skinu naljepnice s natpisom „Rastemo pod zastavom Tita“. Kujundžić je tom prilikom djeci zabranio da ubuduće, dolazeći na vjeronauk, nose te naljepnice na kecljama i time je „kao vjerski predstavnik zloupotrijebio slobodu vršenja vjerskih poslova u protuustavne svrhe“. (...) „Svećenik je inače poricao sve navode optužnice. Svjedoci na dvodnevnom suđenju bili su učenici koji su prisustvovali vjero-

nauku kad se zbio taj incident koji je uznemirio Cetinsku krajinu“ („Slobodna Dalmacija“, Split, 14. listopada 1981.).

VEPRIC/MAKARSKA

Rušenje crkvenih zgrada u „Hrvatskom Lurdu“

U jednom od zadnjih brojeva GK (13. IX. 81.) mogli su vjernici čitati o završnom slavlju prvog euharistijskog kongresa splitske metropolije. Na zadnji dan proslave u „Hrvatskom Lurdu“ - Vepricu sakupilo se oko 100.000 vjernika, petnaestak biskupa i nadbiskupa, nekoliko stotina svećenika, a svečanost samog slavlja predvodio je kardinal Silvio Oddi, predsjednik Kongregacije za kler. Jedinstven i snažan doživljaj vjere odasvud sabranih vjernika!

To se svetište već godinama izgrađuje, da bi bilo dolično za bogoslužje i tisuće vjernika koji svake godine hodočaste za Malu Gospu, 8. rujna, u to Gospino svetište. Upravo smo primili vijest da su mjesne vlasti poslije ovogodišnje svečane proslave porušile neke crkvene objekte u ovom Gospinom svetištu!

Statistika njemačke Crkve za 1978. godinu

Više od 30 % Nijemaca ide svake nedjelje na Misu

Na posljednji dan 1978. godine živjelo je na području S. R. Njemačke 61.322.000 stanovnika. Katolika je bilo 26.749.000. Svi katolici pripadaju jednoj od 22 biskupije i jednoj od 12.447 crkvenih zajednica. Katolička Crkva u Zapadnoj Njemačkoj ima 10.580 župa i 23.939 svećenika. Na biskupijski kler otpada 17.886, a na redovnički 6.053 svećenika. Sopmenute godine sklopljeno je 119.205 crkvenih brakova, a kršteno 246.460 djece i odraslih. Crkvenih sprovoda bilo je 292.719. Na svete nedjeljne i blagdanske Mise išlo je oko 8 milijuna katolika ili 30,3 % svih katolika. Teologiju je studiralo 2.810 bogoslova koji kane postati svećenici. Laika-teologa bilo je neusporedivo više. Kad se uzme u obzir da toliki milijuni njemačkih katolika svake nedjelje i blagdane slave Euharistiju, onda je smiješno i glupa tvrdnja da Nijemci nisu dobri katolici. Samo desetak posto hrvatskih katolika dolazi redovito na nedjeljnu Misu. Mnogo toga bismo morali naučiti od Nijemaca!

Proslava desete obljetnice misije u Offenbachu

„Okupljajmo se oko misija sve dok se kući ne vratimo!”

Boravak naših radnika u S.R. Njemačkoj postaje dug, sve duži. Više se nitko pravo ni ne sjeća onih u početku planiranih „nekoliko godina da se nešto zaradi i sazida kuća”. Gotovo nije moguće naći našega radnika koji u Njemačkoj ne radi barem desetak godina. Zato Hrvatske katoličke misije, koje su uglavnom osnovane kad je radništvo počelo masovnije dolaziti po kruh u ovu industrijaliziranu zemlju, mogu slaviti desete, pa čak i petnaeste obljetnice svoga postojanja. Ljudi se ne slažu da li ta osnivanja misija i njihove godišnjice uopće treba slaviti. Neki su protiv tih slavlja budući da se „nema što slaviti i proslavljati”. Trebalo bi tugovati, kažu, nad danom odlaska iz domovine koji je sa sobom donio teške obiteljske, socijalne i moralne lomove, a ne slaviti. Drugi ne dijele toga mišljenja. Oni su za komemoriranje i proslavu misijskih rođendana jer su uvjereni da je s osnivanjem misija puno učinjeno za našega čovjeka i misle da je s tim osnivanjima počeo sustavni rad na očuvanju vjerske i kulturne baštine i dat poticaj za duševni, duhovni i socijalni rast ljudi u tuđim, nepoznatim sredinama. Zagovarači misijskih slavlja, a oni su u većini, jednoglasni su u tvrdnji da je misijsko pastoralno i karitativno djelovanje od neprocjenjive važnosti za našeg radnika i govore da će tek povijest, ali objektivno pisana povijest, kazati što bi sve bilo od naših ljudi izvan domovine da s njima nije bilo domovinske Crkve, misija. Zato i slave. Zato je 27. rujna 1981. godine i Offenbach slavio.

Što radi misija?

U gradu Offenbachu na Majni (kod Frankfurta) koji ima oko 120.000 stanovnika i koji je posebno poznat po sajmovima i muzejima kože osnovana je 1971. g. Hrvatska katolička misija. Osnovao ju je kardinal Mainza H. Volk u dogovoru s Biskupskom konferencijom u Zagrebu. Misija pokriva područje kotara Offenbach. Stranci sačinjavaju oko 20% cjelokupnog pučanstva. Među njima je oko 5.000 hrvatskih katolika o kojima pastoralnu i socijalnu brigu vodi misionar, pastoralna asistentica i karitasov socijalni radnik. Misa se

redovito održava na tri mjesta. U misijskom centru se nalazi knjižnica i čitaonica, tu je mjesto susretanja i savjetovanja te mnogovrsnog pomaganja. Tu se održava vjeronauk, predavanja, izrađuju školski zadaci za djecu, igra tenis i šah. Misija ima pjevački zbor mladih „Branimir”, folklornu grupu i nogometni klub „Zrinski”. Od vremena na vrijeme izlazi i tiskani misijski list „Susret”. Na mnogim našim Biblijske olimpijadama osvajali su vjeroučenici i pjevači offenbaške misije prva mjesta.

Pontifikalna sv. Misa

Glavna proslava desete obljetnice misije počela je 27. 9. 1981. s pontifikalnom Misom koju je predvodio biskup o. Mijo Škvorc. S njim su koncelebrirali naddušobrižnik o. Dukić, misionar o. S. Mandac, biskupijski referent za strance H. Mayer, talijanski, portugalski i španjolski misionar te nekoliko hrvatskih misionara iz bliže okolice. Iako je vrijeme bilo kišno i prohladno, Božji je narod ispunio do posljednjeg mjesta prostranu crkvu sv. Pavla u Offenbachu. Na Misi je bilo blizu 1.000 vjernika.

U koncelebraciji s biskupom (s lijeva na desno): H. Mayer, p. S. Mandac i p. B. Dukić

Iza kako je prenio pozdrave nadbiskupa Kuharića i izručio one „iz najljepše zemlje na planetu”, biskup je podijelio tridesetorici krizmanika sv. sakrament potvrde. U pobudnoj i zanosnoj homiliji protumačio je značenje darova Duha Svetoga i zamolio krizmanike da kroz život i svijet idu zajedno s Duhom Božjim, u Duhu Božjem. S njim u društvu ne mogu se učiniti krivi koraci.

Poslije sv. Mise bio je u prostranoj dvorani ručak za oko 400 osoba.

Svečana akademija u kazalištu

Oko 16 sati počela je u gradskom kazalištu svečana akademija koja je otvorena pjevanjem hrvatske himne. Zadivljujuće je bilo kako naši ljudi s poštovanjem sjedaju u udobne kazališne stolice, kako su tihi i pažljivi u uređenim, kulturnim prostorijama. Da, i kazališna zgrada odgaja! I trebalo bi, premda to iziskuje veće izdatke, za naše ljude češće organizirati proslave u zgradama koje svojom arhitekturom i namjenom oplemenjuju. Dodijaše barake i sportske dvorane!

Poslije dvojezičnog pozdrava gostiju koji je izrekao misionar o. Stanko Mandac a koji misiju vodi od njezina osnutka, pročitana su pozdravna pisma kardinala Volka, gradonačelnika Suermanna (v. str. 5), ravnatelja mons. Stankovića i provincijala Vučemila. A onda je biskupijski referent za strance H. Mayer održao predavanje o „Integraciji stranaca danas”. Predavač je rekao da integracija znači zajedništvo koje odbacuje svaku netrpeljivost i mržnju. Stranci bi morali više kontaktirati s Nijemcima, a jedni i drugi trebali bi se više otvarati Evropi. Gospodin

Mayer je kategorično odbacio svaku vrst asimilacije. Nijemci i stranci moraju čuvati svoje kulturne identitete i zato, rekao je doslovno, „Hrvat ne treba postajati Germanom”. Izlaganje biskupijskog referenta slušateljstvo je pozdravilo dugim pljeskom.

Poslije toga otpjevao je zbor „Branimir”, pod ravnanjem s. Mercedes, pjesme Zagrebu i Offenbachu (na njemačkom) i izveo recital „Jubileji naši vjekom su vezani”. Bilo je to potresno pre-

davanje iz hrvatske crkvene i narodne povijesti u riječi i glazbi. Nitko nije mogao ostati ravnodušan. Dobivao se dojam da je s raspjevanom Offenbaškom mladeži u kazalište došao i Ivan IV, i opat Martin, i Ivan VIII, i Ćiril i Metod, i Jadro i Jadran i da pripovijedaju kako su se Hrvati pokrštavali, kako su živjeli i odlučivali da ne budu „ni grčki ni latinski, nego Božji i svoji.“ Svaka čast.

Skupina mladih Nijemaca iz Eltvillea, pod vodstvom svog kapelana o. Bebića, pokazala je pjevanjem spleta hrvatskih pjesama da je integracija proces u dva pravca. Slušateljstvo je sa zadovoljstvom i pljeskom pratilo njihovo uspješno pjevanje na hrvatskom.

G. Weigel, također Nijemac, odsvirao je sa svojom djecom nekoliko naših pjesama.

Dječji zbor iz naše misije u Berlinu, predvođen svojim učiteljem i dirigentom o. S. Grgat, otpjevao je tri pjesme: Diridika, Zbogom Dalmacija i Nabucco. Došli su iz daleka ali donijeli su i pokazali mnogo. Imali su zašto doći. Bili su izvrsni. Sinovi i kćeri naših radnika pjevaju operne komade! Pa to je znakovito. Uvjereni smo da malo koja pjesma gradi mostove između tuđine i domovine kao ova Verdijeva „Čežnja za domom“. Jest da boli i peče njezin sadržaj i poruka, ali i pokazuje put povratka.

Der Kardinal schreibt:

Mit großer Freude vernehme ich, daß die kroatische Gemeinde ihr zehnjähriges Jubiläum im Bistum Mainz feiert. Dazu beglückwünsche ich Sie herzlich. Ich zweifle nicht daran, daß es für Sie schwer ist, fern der Heimat Ihr Brot für sich und die Ihren zu verdienen. Um so mehr möchte ich, daß Sie in der Kirche das Bewußtsein haben, hier gern gelitten, hier willkommen und zu Hause zu sein. Es freut mich sehr, wenn Sie hier Arbeit finden. Aber vergessen Sie Ihre Heimat nicht, d. h. näherhin, machen Sie nicht alles nach, was Sie hier sehen und hören, und wahren Sie die Sitten und Gewohnheiten Ihrer Heimat. Die Gemeinschaft der katholischen Kroaten möge in ihrem Zusammenhalt und Zusammenhang Ihnen allen dazu eine Hilfe sein.

Ich danke Herrn Pater Mandac, der Sie betreut, grüßen Sie die Ihren zu Hause und seien Sie von mir herzlichst begrüßt!

Ihr Hermann Kard. Volk,
Bischof von Mainz

Tada je uzeo riječ gradski vijećnik g. Koch. On se potpuno složio s predavanjem g. Mayera i nadodao da grad Offenbach ne gleda u strancima samo radnu snagu nego ljude koji imaju pravo na domovinu.

Portugalska folklorna grupa „Santa Marta“ izvela je nekoliko kola iz svoje domovine. „Croatia“, folklorna grupa frankfurtske misije, koja je ove večeri bila zbilja u formi, predstavila se s „Bunjevcem“, „Slavonijom“ i „Prigorjem“. Uživalo je i oko i uho i srce.

Do u kasne sate svirao je i pjevao VIS „Naša zvona“ iz Frankfurta za zabavu i ples.

I što na kraju reći?

Proslave obljetnica su od velike koristi. Naši ljudi postaju manje tužni, potvrđuju se u svom identitetu i razmišljaju o sebi, svojim, o svom kraju. I neka obljetnica, i neka svečanih Misa, i neka akademija! I neka ih dok se svi, kako napisa mons. Stanković u pozdravnom pismu, ne vratimo u svoju domovinu!

Iv.

Svečana akademija u kazalištu započela je pjevanjem hrvatske himne

Der Oberbürgermeister schreibt:

Liebe kroatische Mitbürgerinnen und Mitbürger,

ich darf Ihnen zum 10jährigen Jubiläum Ihres Kroatischen Zentrums recht herzlich gratulieren. Dieses Zentrum hat sicherlich bei vielen von Ihnen mit dazu beigetragen, daß Sie sich in Ihrer neuen Heimat Offenbach am Main einleben konnten und Sie das Heimweh an Ihr schönes Land Kroatien etwas vergessen läßt.

Den Initiatoren und Mitarbeitern des Kroatischen Zentrums gebührt mein Dank und meine Anerkennung für die bisher geleistete Arbeit. Dieses Zentrum stellt für viele von Ihnen den gesellschaftlichen Mittelpunkt, den Ort der Begegnung mit Landsleuten, dar. Obendrein trägt es dazu bei, daß hier

Ihre heimatliche Tradition und Kultur auch weit ab von zu Hause gepflegt wird. Für viele bedeutet es eine große Umstellung, in einem anderen Sprachraum und fremder Umgebung zu leben. Zur Minderung dieser Probleme hat das Kroatische Zentrum in all den Jahren wesentlich beigetragen und wichtige Impulse zu einem guten und verständnisvollen Zusammenleben zwischen Kroaten und deutschen Mitbürgern geleistet.

Ich wünsche Ihnen zu Ihrem Jubiläum, daß das Kroatische Zentrum weiterhin wie bisher erfolgreich arbeitet und Sie dort immer ein kleines „kroatisches Zuhause“ vorfinden.

Mit freundlichen Grüßen

Dr. Suermann, der Oberbürgermeister der Stadt Offenbach am Main.

PFORZHEIM/PHILIPPSBURG Proslavljen Dan inozemnog sugrađanina

Svake se godine slavi u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Pforzheimu Dan inozemnog sugrađanina. Ove je godine proslava počela u Pforzheimu a završila, sutradan, u Philippsburgu. Proslavi je 19. 9. 81. prethodila sv. Misa koju je predvodio p. Ignacije Vugdelija. U poduljoj propovijedi o Crkvi on je naglasio da nema ni vjere ni Krista izvan Crkve i ustrvrdio da se nitko ne može zvati kršćaninom izvan te Zajednice. Vjernike je zamolio da ne zaboravljaju Crkve i da je ne napuštaju zbog par maraka. Možda nam ona izgleda pomalo trošna, stara, pogrbljena, ali ona nas je ljubila i ona nas ljubi jer nam je Majka. A od svoje majke tko će naći bolju – upitao je zaključno propovjednik.

Integracija je dvostruk proces

Nakon sv. Mise održao je p. Ignacije u župnoj dvorani predavanje o integraciji inozemaca u Njemačkoj. Iz zanimljivog i svima pristupačnog izlaganja mogu se izvući tri glavne ideje vodilje:

– Mi smo Hrvati došli u tuđi svijet. Bili smo vođeni različitim motivima. Ali, sada smo tu. Prestanimo jadikovati. Upoznajmo što više novu sredinu, ovo društvo, ovu Crkvu, jezik i kulturu ovoga naroda. Poštenim radom steknimo njihove simpatije. Puno toga možemo od Nijemaca naučiti i kasnije presaditi na domovinsko tlo, ali

– pri tom ne zaboravljajmo svoga jezika, svoje kulture, svoga imena, svojega ognjišta. Pojedinačno, bez zajednice, skoro je nemoguće sve to očuvati. Opasnost da se utopimo u germansko more je velika. Zato je nužno da se okupljamo. Kad smo okupljeni onda smo jači, sigurniji, mirniji. Gdje se okupljati? U zajednici, oko Crkve, čuvarice velikih ljudskih vrednota.

– Uloga obitelji u pravo shvaćenoj integraciji je presudna. Roditelji su dužni, koliko znaju i umiju, učiti i poticati djecu da uče i cijene svoj jezik i svoju povijest. Ne mislimo, pogotovo ne pred djecom, da je tuđe veće i bolje od našega. Takav se stav nikome ne sviđa. Njemačka Crkva traži od nas da ostanemo ono što smo – hrvatski katolici. Ona tra-

ži od nas da poštujemo svoje i da nam djeca uče vjeronauk i na hrvatskom jeziku. Prije nego osudimo bilo čiji odnos prema nama, ispitajmo naš vlastiti odnos prema sebi samima, prema našim vrednotama.

Praktičnim primjerima predavač je uspio zagolicati savjesti i poneke dovesti do spoznaje da je takvo mišljenje sasvim prirodno, a nipošto nekakva tabu tema.

Folklorna grupa „Croatia“ iz Frankfurta je dokazala kako se to narodno blago i stara baština čuva, iako su poneki iz te grupe ovdje rođeni i bolje govore njemački nego hrvatski.

Hrvatska kola na njemačkom asfaltu

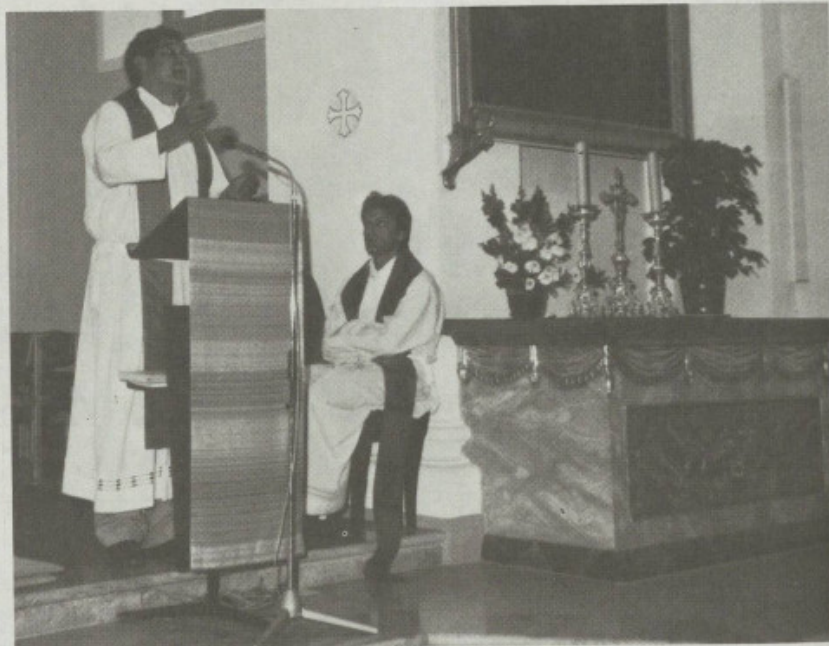
Centralna proslava zbila su u Philippsburgu, u župi koja je vrlo angažirana u

Nakon Mise odigrala je „Croatia“ nekoliko hrvatskih kola na asfaltu ispred crkve. Bila je to uspješna predigra za večernji program.

Poslijepodne je bilo u znaku nogometa. Nastupali su Nijemci (2 ekipe), Talijani, Turci i Hrvati. Pravi međunarodni turnir koji se odvijao u redu i prijateljskom raspoloženju. Tome je najviše doprinijela naša ekipa. Ne samo igrom, nego i zrelim, ljudskim ponašanjem davala je ona ton ljudskosti. Osvojila je prvo mjesto i pokal pobjedivši u finalu Talijane čak s 5:0. Na kraju susreta sportaše je pozdravio gradonačelnik i čestitao našim pobjednicima.

I bez čevapčića veselo

Večernji je program bio u znaku folklorne grupe „Croatia“. U lijepoj i punoj dvorani gradonačelnik je pozdravio sve

Propovjednik pita Nijemce: Koliko još godina moramo boraviti u vašoj zemlji da bismo prestali biti gosti?

radu sa strancima i za strance. Pri župnom vijeću postoji i poseban odbor kojemu je povjerena briga za inozemce. Za to je zaslužan župnik Otteny, đakon Hess i gospođa Schmidt.

Proslava je započela trojezičnom sv. Misom. Uz nas i Nijemce bila je prisutna i manja grupa Talijana. Na njemačkom je propovijedao p. Ignacije. Govorio je o integraciji i o poteškoćama stranaca. Sve je to zgodno osvjetliavao Evanđeljem koje zna za samo dva imperativa: ljubav i nadu. Na kraju Mise reče njemački župnik: „Sada više shvaćam što je to integracija. Danas su mi otvoreni neki novi horizonti“.

prisutne, a posebno folklornu grupu i nogometaše nazdravivši iz osvojenog pokala. Valjda inspirirana događanjima, folklorna grupa je nastupila zaista profesionalno. Opravdala je ime koje nosi.

Što reći o svemu ovome?

U posljednje se vrijeme puno razmišlja o smislu Dana inozemnog sugrađanina. Neki misle da ga je nepotrebno slaviti jer da on ne služi nego produbljivanju razlika između naroda. No ja imam drukčije mišljenje. Neka njega. Kad se nekome u ovom kraju predstavim kao Kroatu, onda obično čujem ovu reakciju: Vi ste kulturni narod, vi

INNSBRUCK Proslavljena nedjelja inozemnog radnika

Hrvatski katolici ispunili su 27. 9. 1981. g., gotovo dupkom, prostranu crkvu sv. Nikole u Innsbrucku da bi proslavili euharistiju i čuli što im, povodom ned-

jelje inozemaca, poručuje austrijska Crkva. U koncelecijaciji sa župnikom o. Antom bio je predstavnik ordinarijata mons. Stark, dekan Vollmer, voditelj katoličke radničke mladeži o. Worghe i prelat prof. Grieser. Prof. Grieser je uvijek pokazivao veliku naklonost prema našim ljudima, a prije osnutka Hrvatske misije on je čak držao sv. Mise za naše radnike. Na nedjelju inozemnog

radnika on je vrlo informativno propovijedao o teškoćama, dužnostima, pravima i nadanjima stranih radnika. Na večer se lijep broj naših radnika našao u prostorijama Katoličke radničke mladeži na razgovoru s austrijskim gostodavcima o radničkim pitanjima i problemima. Ovo je prvi put da se u Innsbrucku proslavila inozemna nedjelja s katoličkom radničkom mladeži.

„Ljubav je dosjetljiva”

Krajem šestog mjeseca u Pforzheimu je nađen zaklan u svome stanu Josip Marinović. Prije dvije godine umrla mu je žena. Ostalo troje nejake djece, prepustene brizi nemoćne starice. U nizu akcija do sada smo skupili oko 24.000 DM. Nogometaši, aktivni članovi naše misije, predložili su da se odigra jedan turnir, a prihod s tog turnira namijeni djeci. Ideja je prihvaćena i ostvarena 3. 10. 1981. u Bruchsalu. Sastalo se osam ekipa i cijeli dan je posvećen tom turniru. Motto je bio: Sport u humane svrhe ili Sport u službi čovjeku. Turnir je otvorio direktor Caritasa u Bruchsalu gosp. Pohl Norbert pohvalivši takovu ideju. Sam je darovao 500,- DM. Premda su poneki shvatili da je to nekakva politička manifestacija, svi su se, tijekom turnira uvjerali, da je to gesta razumijevanja stanja bližnjeg, kršćanski poziv na ljubav prema braći u nevolji. Dvije njemačke ekipe koje su sudjelovale na tom turniru bile su tim primjermom zadivljene i zamolile su za sudjelovanje u sličnim susretima. Za nesretnu djecu tako smo skupili 1650,- DM.

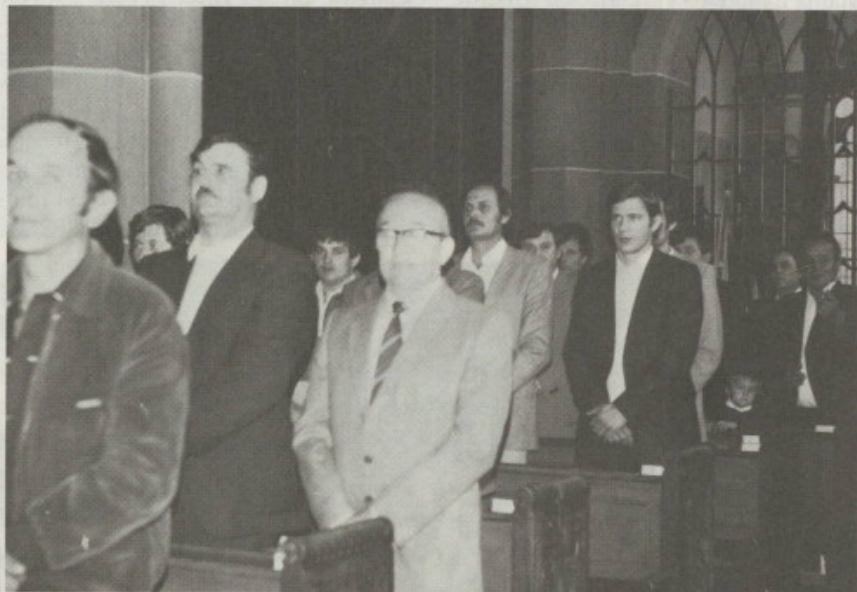
Misijska ekipa je osvojila 1. mjesto s gol razlikom 25 : 5.

T. T.

ste dobri vjernici, vi razvijate zdrave odnose na ovom području, vi imate divne narodne nošnje, povezani ste međusobno, dobro igrate nogomet i sl. A to nije malo. Tomu doprinose proslave Dana inozemnog sugrađanina.

Mogu se takve i tomu slične reakcije postići i na drugi način i u drugim prilikama. Naši ljudi to i čine. Neka. Nu, proslava Dana inozemnog sugrađanina je vrlo zgodna prigoda da svojim gostodavcima ponudimo svoju kulturu i svoj identitet na jedan miran i ozbiljan način. Meni je uvijek žao ako nas Nijemci prepoznaju samo po čevapčićima i ražnjicima.

T. T.

Naši radnici u Innsbrucku za vrijeme sv. Mise povodom nedjelje inozemnog radnika

HOFHEIM

Tečaj permanentne naobrazbe i duhovna obnova

U Hofheimu kraj Frankfurta u kući Exerzitienhaus St. Josef je od 19.-23. X. 1981. održan tečaj permanentne naobrazbe s duhovnom obnovom za pastoralne suradnike hrvatskih katoličkih misija u SR Njemačkoj. U skupu je sudjelovalo preko trideset zainteresiranih, a voditelj je bio svećenik iz Zagreba Živko Kustić, urednik GK. Sudionici su kroz predavanja i vrlo angažirane diskusije upoznali nauku pape Ivana Pavla II. izloženu u njegovim enciklikama „Dives in misericordia” tj. „Bogat milosrđem” i „Laborem exercens” tj. „Svojim radom”. Obje te enciklike u hrvatskim prijevodima već je objavila KS u nizu Dokumenti. Predavač je nastojao prikazati unutrašnju logičnost i aktualnost papine nauke s obzirom na suvremene prilike u svijetu, osobito s gledišta naših iskustava i primjenjivosti te nauke na pastoral migranata.

Pokazalo se da pape Woytila i u tim dokumentima s mnogih gledišta izlaže i produbljuje temeljnu biblijsku antropologiju koja se osniva na inkarnacijskom vrednovanju osobe u čovjeku pojedincu, obitelji i naciji. Izražen je jezikom i repertorijom pojmova koji je blizak naraštajima što prolaze kroz marksističku školu. Ta papina nauka ne podilazi marksizmu niti mu se prilagođuje nego ga superiorno nadilazi snagom iz korjena Objave.

U meditacijama i bogoslužjima duhovne obnove posebna je pozornost poklonjena Euharistiji kao sadržaju euharistijskih kongresa što se u svoj Crkvi u Hrvata u domovini i po svijetu upravo održavaju po župama, biskupijama i metropolijama da bi kulminirali velikim nacionalnim euharistijskim kongresom na Mariji Bistrici godine 1984. Tim će kongresom Crkva u Hrvata svečano zaključiti „Veliku osminu” slavljenja jubileja „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata”.

FRANKFURT

Misija pomaže misije

Ove smo godine imali jedinstvenu prigodu da nas je u kratkom vremenskom razmaku posjetilo dvoje naših misionara iz Afrike. Bili smo radosni i veseli što su među nama oni koji su svoj život stavili u službu najautentičnijeg naviještanja Evanđelja i prenošenja Kristove ljubavi onima koji ga još ne poznaju. Naše veselje je bilo uvećano samom činjenicom da su misionari radosni što su među nama, a još više tim što su neobično zadovoljni, da mogu živjeti i raditi među crnačkom braćom u Africi. To je prava oznaka Kristova misionara, a i svakog njegova vjernog sljedbenika.

Misionarka s. Romana (druga zdesna) poslije predavanja o misijama u Hrvatskom centru u Frankfurtu

Prvi misionar koji nas je posjetio bila je s. Romana Baković, franjevka, član provincije Školskih sestara iz Splita. Njezine susestre rade ovdje u našoj misiji. Ona je više dana boravila kod nas a direktni kontakt s vjernicima imala je sa-

mo dva dana. Bilo je to 12. 9. i 13. 9. 1981. Prvi dan, bila je subota, posvetila je djeći i roditeljima koji su tog dana u više navrata ispunjali Hrvatski centar. U tri navrata prikazivala je dijapozitive o životu i radu u svojoj misiji. Dijapozitive je tumačila pa su djeca i roditelji sa zanimanje pratili i jedno i drugo. Bilo je i potresnih prizora koji sile na razmišljanje i na ispitivanje našeg kršćanstva. Slike i riječi govore o bijedi koja izazivlje na samilost, ali i na otvaranje srca i pokazivanje ljubavi na konkretan način. Djeca i roditelji su to obećali. To se osjetilo odmah, jer su stizali novčani i materijalni prilozi za misije. Tog dana izmijenilo se u dvorani hrvatskog centra preko 400 djece i roditelja. Sutradan, u nedjelju 13. 9. 1981., s.

Romana se susrela s vjernicima naše zajednice. Bilo je to u prepunoj katedrali za vrijeme sv. Mise koju je služio župnik p. Luka Livaja. Kao propovijed služio je razgovor između župnika i sestre misionarke. Vjernici su sa zani-

manjem i ozbiljnošću pratili svaku riječ s. misionarke. Ne samo da su pratili, nego su je velikodušno obdarili i razveselili svojim doprinosom u milostinji koja je te nedjelje bila za misiju u kojoj ona djeluje. Bila je to oveća svota novca koji će sestra ponijeti našoj siromašnoj braći u Africi-Zaire. Neka. Poslije podne u 17.00 sati sestra je za odrasle prikazivala dijapozitive u Hrvatskom centru. I ovog puta je dvorana bila puna.

Drugi misionar je bio p. Božo Čurčija, franjevac, član provincije Presvetog Otkupitelja sa središtem u Splitu. On boravi i djeluje u misijama preko 8 godina. U Frankfurt je došao 9. 10. 1981. a odmah 10. 10. imao je predavanje za djecu i roditelje u Hrvatskom centru. Predavanje je popratio dijapozitivima. Dvorana je i ovog puta bila puna. Sutradan, to jest 11. 10. 1981., služio je u našoj misiji dvije sv. Mise. Prva je bila u kapei, Lange str., u Frankfurtu u 10,30 sati, a druga u katedrali u 12,30. Makar je bilo neobično loše vrijeme, ne može se reći da je posjet vjernika bio slab. Preko obadviije svete Mise p. Božo je, u obliku razgovora sa župnikom, govorio o svom životu u misijama kao i o životu vjernika u toj misiji te o ciljevima i perspektivama rada i djelovanja. Potakao je vjernike da svi budu misionari, jer je to želja Kristova. Misionar se može biti na razne načine. Vjernici su i ovog puta to pokazali. Njihova vjernička srca nisu ostala tvrda i zatvorena za tolike potrebe bijednih i siromašnih u Africi. Obradovali su p. Božu velikim doprinosom u milostinji koja je te nedjelje bila skupljena za njega i njegove vjernike.

Zahvaljujemo našim misionarima što su nam došli, a sa svoje strane smo obećali da ćemo ih pomagati. Nećemo ih i ne smijemo zaboraviti. LL

Pozor!

U Kongresnoj dvorani Frankfurtskog sajma održat će se 22. studenoga ove godine glavna proslava 800. obljetnice rođenja sv. Franje u ovoj regiji. Sv. Misa će početi u 10.30 sati. Dvadesetak franjevki iz Splita izvest će igrokaz o životu i poruci svoga Utemeljitelja. Uz dječje zborove i folklor nastupit će i zbor franjevaca s religioznim i narodnim pjesmama. Predvečer zabava i ples.

WEINGARTEN-RAVENSBURG

Krizma za Talijane i Hrvate zajedno

Istarski biskup mons. Dragutin Nežić podijelio je 25. rujna 1981. god sakramenat sv. potvrde ovećoj skupini Talijana i Hrvata u Weingartenu. S biskupom su koncelebrirali: talijanski dušobrižnici iz Biberacha don Mario Stefanutti i don Adriano Andrijančić, hrvatski dušobrižnik iz Ravensburga p. Adam Periškić, portugalski dušobrižnik iz Ulma p. Joao Soares, mađarski

dušobrižnik iz Weingartena p. Istvan Gyura te opat iz opatije u Weingartenu. Talijani, Hrvati i Mađari u narodnim nošnjama donijeli su na prikazanje darove. Pjevalo se talijanski, hrvatski, njemački i portugalski.

Naši ljudi iz misije Ravensburg zaželjeli su da im se drže predavanja iz hrvatske povijesti. P. Periškić je već započeo s ciklusom od desetak predavanja. Odziv je dosada dosta dobar.

Kroz tri protekle godine hrvatski su vjernici imali prigodu gledati igrane filmove iz Novoga i Staroga zavjeta.

BERLIN

Dječji zbor na proslavi
v Offenbachu

Povodom desete obljetnice Hrvatske katoličke misije u Offenbachu bil je pozvan dječji zbor iz Berlina da uveliča tak veliki jubilej. Nije mala stvar slaviti deset godina, pune je tu muke, uvjeravanja, dokazivanja, fala Bogu splatile se.

I tak se naš dječji zbor 27. rujna skupil pred našom crkvom, saki pogledal jel ima pasošek i ušel v autobus. Bile nas par starih kaj sme išli z njimi. Putovanje je prešle bez vekših poteškoća, z dječicom je navijek interesantne putovati. Štela djeca v autobusu „trenirati“ glasiće za nastup, te im fra Stipe nije dozvolil, kak je rekel, ne bi te bil više pjevački zbor neg „šaptački“. Djeca nekad preforsiraju glasiće, pak badava sva muka. Stigli sme v Offenbach negdje oko 15 vur, priredba trebala početi za pol vure, brže se presvlekli, pak vu Gradsko kazalište. Veliki je te doživljaj nastupiti, mnogi od nas nisu nigdar bili v kazalištu. Nije nam trebal čni frak i bijele rukavice, jer v rukavicami nemreš jake pljeskati. A imele se čemu pljeskati. Program je vodil fra Ignacije Vugdelija, biranim je riječima pozdravil biskupa Miju Škvorca iz Zagreba, njemačke uzvanike i nas prisutne hrvatske kćeri i sinove. Nisme znali komu bi više pljeskali: dječjem zboru iz Offenbacha, folklorasima iz Frankfurta, mladim Nijemcima koji su tak lijepe popevali hrvatske pjesme, na hrvatskom, ili našem dječjem zboru iz hrvatske katoličke misije Zap. Berlin. Lijepe je aktivne učestvovati vu takve proslave, čak i mene zapala čast da snimam na pozornici z foto kamerom. Kak nisam nigdar imel takšu „raketu“ v rukami, nekak sem se čudne osjećal, tak sem ju čvrste držal da su mi se rukice „počrnele“. Ak nisem dobre snimal naj mi oprostiju, drugi put, za dvadesetu obljetnicu, bum svoju donesel. Priredba je u potpunosti uspjela, oduševljeni su bili i njemački gosti i biskup Škvorc i naša draga hrvatska publika. Poslije priredbe sme išli na večericu i veselicu. Dječica se lijepe najela pak išla spat, neka nisu baš bila oduševljena (pogotovo par starih curic, štele su „zbrisati v diskač“), nu ipak su na kraju poslušnula. Druge jutre sme išli na doručak kaj je za nas priredil župnik fra Stanko (bil je stalne uz nas, pune mu fala), pak

Dječji zbor iz Berlina, pod ravnanjem o. S. Grgat, izvrsno je otpjevao „Čeznju za domom“ u Offenbachu

se pokle doručka v ime Božje uputili nazaj za Berlin. Usput se zaustavili v Frankfurtu da pogledame čuveni „Palmengarten“. Povratak je bil vesel, dječica su slobodne popijevala, a fra Stipe im je igral harmniku kak pravi „mužikaš“. Jasne, stali sme v „Interšopu“, treba obnoviti zalihe z „Badelovku“ i cigaretlini. V Berlinu nas dočekale takve nevrijeme, takvi pljusak; kak da je štel

reći: „Kaj ste se tak brže vrnuli nazaj, mogli ste još ostati, ne slavi se saki dan deseta obljetnica Hrv. katoličke misije v Offenbachu“. Mislim da je ne bume tak brže pozabili, bili sme umorni ali i sretni kaj je i naš dječji zbor pridonesel da i onak bogata priredba bude još bogateša. Imame uspomenu na jedan divan izlet, na one divne salvete, koje morame čuvati kak oke v glave.

Ivek Milčec

Zanimljiva anketa

Ako ti je živjeti još samo
100 dana?

Jedan je njemački župnik došao na vrlo zanimljivu ideju. Skupini svojih vjeroučenika od 15 i 16 godina postavio je pitanje: „Što biste radili kad biste doznali da ćete do 100 dana umrijeti?“ Na pitanje se odgovaralo pismeno. Odgovori su simptomatični za mentalitet njemačke mladeži.

Tako jedan učenik misli da bi na tu vijest „smjesta zapalio školu“. Drugi bi nastojali učiniti „što više dobra“, išli bi posjećivati „bolesnike i napuštene“ ili bi se dali na čitanje Svetoga pisma. No kod većine anketiranih prevladava mišljenje da bi se u tih 100 posljednjih dana trebalo odati uživanju, zabavi, razonodi.

Na pitanje kako i kada bi učenici željeli umrijeti, gotovo su svi odgovorili da bi najljepše bilo umrijeti u snu, bezbolno i to sa 75, 80 ili 90 godina. Župniku je posebno ovaj odgovor bio značajan:

„Ja bih želio umrijeti kasno, u najdubljoj starosti, kako bi mi se život mogao isplatiti“. Kao da se vrijednost života mjeri godinama!

Poziv umjetnicima

Hrvatski centar Frankfurt (M) poziva sve amatere umjetnike, koji se privatno bave crtežima, slikanjem ili karikaturom, da pristupe umjetničkom udruženju koje se ovdje pokušava osnovati. Ponavljamo: Samo amateri („Sonntagsmaler“), nikako oni koje bi se moglo nazvati „profis“ ili „poluprofis“. Sastanak će biti početkom mjes. prosinca o. god. (moj prijedlog: petak, 4. 12. u 19.00 sati). Molimo da svaki ponese 2–3 svoja rada na uvid. Svrha udruženja: Sastanci, izmjena mišljenja, osnivanje udruženja, periodične izložbe djela u Hrvatskim centrima Njemačke. Obratiti se na:

Hrv. centar, Ffm., tel. 06 11 / 72 31 25, Niedenu 27.

Ivo Hladec

SAN JOSE (Kalifornija)

I u Americi se hrvatski katolici okupljaju oko svoje Crkve

Od Frankfurta do San Franciska stigne se velikim Condorovim zrakoplovom za jedanaest sati. Dalek je to put, bez stajanja i zadržavanja, ali ugodan. Prelazimo preko Grenlanda, vječno bijelog pokrivača. Iz zrakoplova se naziru pusti gradovi u tom vječnom ledu i snijegu. Preko Kanade je veoma ugodno, jer se iz zrakoplova veoma lijepo vide kanadska jezera, ogromna, kao mala mora.

San Francisco pruža veoma lijepu sliku: taj veliki zaljev proteže se na stotine milja, a preko njega nekoliko velikih mostova. Sve je široko, kao i naselja koja gledamo, pa nam izgledaju složena kao po koncu.

Rođaci su u zračnoj luci, godinama se nismo vidjeli, ali se prepoznamo, plaćemo. Prošle su godine djetinjstva koje smo proveli zajedno uz brdski potok i sankanje na Vjetrenicama. Prošle su godine, ostarilo se i primjećuje se po si jedim vlasima da se veoma brzo stari.

Svi su naši pokušali ovdje u Kaliforniji naći „stalni boravak“, pa su zato kupili kuće i udomačili se, naučili su jezik i ovdje pokušavaju sebi i svojim graditi budućnost. Takav je prvi utisak...

Djeca se rađaju. Nije to ni teško ni toliko odgovorno, jer imaju dovoljno životnog prostora, dovoljno životne širine.

Svi rade, probijaju se kroz život, traže životnu budućnost..., sigurnost. Mnogi su samostalni poduzetnici: boje kuće, imaju dvojicu ili trojicu radnika. Drugi grade te lijepe drvene kuće. Majstori su ti naši ljudi. Bez obzira gdje se našli, stanu oni na svoje noge. Većina ih je u tvornicama, gostionicama, McDonaldima, čistači, lučki radnici, pomorci, farmeri, vinogradari, profesori, učitelji..., svi žele nešto biti. To se osjeća na onima koji su prije nekoliko godina naselili ovu zemlju „neograničenih mogućnosti“, kao i na onima koji su već dugo daleko od svojih otoka. Stvarali su sebi, kako to oni kažu, biznis koji im je donosio novac.

Ima i siromaha, tih malih i velikih latalica, kojima je i Amerika pretijesna, koji sve što zarade popiju i potroše, koji nemaju ili ne žele obitelji. Neki ne žele nikakvu putnicu niti papire, niti imaju

kakvo državljanstvo. „Mi imamo još vremena za to“ – često ponavljaju – „bit će i to jednog dana...“ To su ljudi kojima je sve svejedno, a najgore je kada čovjeku postanu stvari i život – svejedno. Na Veliku gospu o. g. u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u San Jose bilo je veoma svečano. Ovdje se posebno slavi Gospa jer je i ova hrvatska crkva, koju su naši iseljenici sagradili, posvećena Gospi. Godinama je fra Petar stvarao ovdje zajednicu, a kasnije mu je došao fra Mate, mlađi franjevac, koji je znao veoma lijepo crkvu podignuti i ogradu oko velikog dvorišta, u kome su nikle dvije kuće – za svećenike i za časne sestre. Istina je to da je domovinska crkva kasno počela slati misionare ovim našim vjernicima. Primijeti se to odmah, nisu to naše evropske zajednice koje su koliko-toliko organizirane i čvrste, nepodijeljene. Ovdje povezanost nije toliko velika, nego provincijalna rascijepkanost stalno je prisutna i u riječima tih ljudi i u životu.

U San Jose oni ministriju dvojezično. Nadamo se da „rič hrvacku“ neće zaboraviti nikada.

To su iseljenici raznih generacija. Tu su oni najstariji koji su davno ostavili domovinu, pa oni koji su se ovdje rodili, a Jozo je sa svojom obitelji tek dvije godine ovdje.

Prisutne su i razne organizacije, razna uvjerenja. Tu je i Hrvatska bratska zajednica, pa hrvatski radio sat. Tu su i starice koje od gipsa prave mala srca koja posvećuju domovini.

Velika je Gospa, danas će biti u crkvi blagoslovljene slike na prozorima. Sve su to naši vjernici dali za svoju crkvu.

Fra Mate je sretan, nema on svake nedjelje ovoliko vjernika u crkvi. Slike je blagoslovio fra Ivan, franjevac splitske provincije koji živi u Rimu. To su slike naših svetaca i poznatih franjevaca koji su dizali ovu zajednicu. Posebno je lijepa slika Majke Božje iznad glavnog oltara.

Misi predsjednik fra Tomislav Duka, misionar iz Njemačke. Propovijeda o. Bl. Dj. Mariji u prvom dijelu i njezinoj ljubavi prema maloj zajednici u kojoj je Isus rastao, a u drugom dijelu o bratskoj ljubavi i povezanosti među vjernicima. On je primijetio da se Hrvati na ovom dijelu svijeta ne slažu i da su rastrgani..., zavađeni, i da nisu ni u crkvi jedno... Naglasio je zadaću Crkve oko jedinstva, jer u Crkvi nema politike, niti političkih stranaka, nema podijeljenosti. To je i zadaća Crkve na zemlji, a i u ovoj dalekoj zajednici. Iza Mise piknik. To je već američki običaj na velike blagdane. To je ujedno i prilika

da se zajedno blaguje, popije, zapjeva, zavrta stara harmonika iz zavičaja donešena. Tu se mogu vidjeti narodne nošnje iz svih krajeva Hrvatske, a kola i plesove izvodi „Hrvatska bratska zajednica“.

Mnogo je djece, mladih koji jedva znaju hrvatski jezik, ali su im draga ova kola njihovih djedova i pradjedova, pa su posjedali po zemlji i s velikom pažnjom prate svaki korak izvoditelja. Čini mi se da su naši s otoka Preka najstariji doseljenici u ovom kraju, jer su nekako više izolirani od drugih, onih koji su kasnije

VIERZEHNHEILIGEN/BAMBERG

Ovogodišnje duhovne vježbe za hrvatske svećenike u inozemstvu vodio je o. Mijo Škvorc, pomoćni zagrebački biskup. U lijepim, sadržajnim i raspjevanim predavanjima govorio je o. biskup o dubini i širini svećeničke službe. On je predvodio i euharistijska slavlja preko kojih je propovijedao o sv. Franji. Po njegovoj želji dovezao je o. Kruno Vukušić odljevke Križa i Pralika iz Aalena u Vierzehnheiligen. Tako su ovogodišnje duhovne vježbe obavljene u sjeno odljevka Križa s Višeslavove krstionice i pod majčinskim okom Marijina Pralika.

„Hrvatska Gospa Hodočasnica” pohodila je dosada misiju Aalen (14. 6. 81.), Heilbronn (21. 6. 81.) i Ulm (2.-4. 10. 81.) povodom proslave desete obljetnice osnutka misije. Prevalila je put od 2704 km.

Odljevke križa i pralika rezervirale su ove misije: Frankfurt za 22. 11. 1981.; Pariz za veljaču 1982.; Stuttgart za 20. 5.

Duhovne vježbe pod okom Marijina Pralika

Svećenike je za vrijeme duh. vježba o važnijim događanjima na saveznoj razini informirao o. naddušobrižnik

1982.; Köln za 10. 6. 1982.; Singen-Birnau za 23. 5. 1982.; Münster od 12.-19. 9. 1982.; Moers-Kevelaer od 26. 9.

do 3. 10. 1982. godine. Oba se odljevka pozajmljuju besplatno kod o. Krune Vukušića, misionara u Aalenu.

došli. Za stolovima svi odvojeni: Bošnjaci, Hercegovci, Slavonci, Dalmatinci, Zagorci i drugi. Neki sviraju harmoniku, drugi su sretni da je janjetina svježja i da ima dovoljno pića, treći da su tu sreli one koje nisu godinama vidjeli.

Sve prolazi mirno, što je rijetko, kako rekoše, bez svađa, bez prepirki. Na ovakvim skupinama, kada se ljudi malo napiju, onda znaju svi svoja prava.

Navečer je svečano u jednoj obitelji. Tu je „pita”, kao u Gromljaku, prava, jer nisu oni zaboravili svoju kuhinju. Dobri su štekovi i barbekju, ali ono što nas je odhranilo, to se nigdje i nikada ne zaboravlja. Daleko su oni od domovine, pa ih sve interesira. Jedna mlada obitelj u ovoj noći očekuju bebu, drugo dijete. Nisu ovdje dugo, tek dvije godine, ali se raduju novom potomstvu. Luca mi reče da bi ovog trenutka, pred porod, bila sretnija da je u Solakovoj Kuli. Svi oni nose svoju vjeru i svoju domovinu u sebi, premda će njihova djeca, mlada generacija Amerikanaca „hrvatskog podrijetla”, biti sinovi i kćeri „zemlje neograničenih mogućnosti”. Znaju to oni pa se nekada plaše ove daljine, jer daljina je uništila mnoge ljubavi, pa se boja ti de će uništiti i ovu – domovinsku.

Dragan Čuturić, Mosbach

AALEN

Državno tajništvo zahvaljuje

S hodočašća u Ellwangen-Schönenberg, 14. 6. 1981., uputio je o. Kruno Vukušić pozdravno pismo Sv. Ocu u kojem mu je izrazio sinovsku odanost i želio što brže ozdravljenje. Državno tajništvo odgovorilo je o. Kruni 25. 9. 1981. Evo toga odgovora:

Poštovani oče!

Vrhovnom je Svećeniku bilo veoma drago kad je doznao za dokaze ljubavi i poštovanja koje su u pismu iskazao i u ime hrvatskih hodočasnika koji su iz pobožnosti, a u nazaočnosti uzoritog i preuzvišenog gospodina kardinala Franje Šepera, pročelnika Svetog zbora za nauk vjere, s tobom pohodili svetište Djevice Marije u mjestu zvanom Ellwangen-Schönenberg.

Radi toga Sv. Otac najljepše zahvaljuje i trajno udjeljuje apostolski blagoslov, glasnika nebeskih dobara i jamstvo svoje osobite ljubavi, tebi, hodočasnicima i ostalim Hrvatima kojima služiš.

Pošto sam ti ovo priopćio, koristim prigodu da ti iskažem i svoje poštovanje. (+ E. Martinez, Subst.).

FREIBURG

Prelat Hüßler i dalje predsjednik njemačkog Karitasa

Predsjednik njemačkog Karitasa prelat dr. Georg Hüßler potvrđen je 8. 10. 1981. g. u svojoj službi za slijedećih 6 godina. Već 12 godina on je na čelu ove velike dobrotvorne ustanove. Od 1975. g. on je i predsjednik međunarodnog Karitasa sa sjedištem u Rimu. Prelat Hüßler je posebno poznat po svojim karitativnim aktivnostima u inozemstvu. U tuzemstvu se ističe radom za bolesnike te duševno i tjelesno zaostale, tj. one ljude koji žive u sjeno društva potrošnje i javnosti.

MAINZ

Misa u drugoj crkvi

Sveta Misa za hrvatske katolike u Mainzu održavat će se od 1. studenoga 1981. g. u Kapuziner-Kirche, Weintorstraße, u 11.30 sati. Do crkve se najjednostavnije dođe gradskim autobusom 1 i 15 (Rheinstraße) ili autobusom 1, 7, 13, 17, 19, i 23 (Ludwigstraße, Hertie).

NAŠI GRADOVI:

Moj Zagreb, tak imam te rat!

Drage moje pajdašice i pajdaši! Kad sme već morali otijti tak daleke od dragog nam kraja, nsmeme ga nigdar pozabiti. Tak iste nesme se pozabiti naš ponos, srce Hrvatske, dragi naš Zagreb. Zate sem pokušal nekaj napisati, tj. one kaj najvažneše je u dugoj, burnoj prošlosti a i sadašnjosti glavnega grada Hrvatske.

Denes Zagreb (s okolicom) broji oko devetsto tisuća stanovnikov. Grad se smjestil od šumovite Medvednice (Zagrebačke gore) do mrzle rijeke Save. Najvećše je privredno i industrijsko središte. Denešnji se grad razvil iz dvije srednjovjekovne jezgre: Kaptola i Gradeca. Zagreb, denešnji Kaptol, spomin-

utvrdil zidinama, a Kaptol se počel utvrđivati kad je zaprijetila opasnost od Turkov, od kojih se nemre denes ni cijela Europa ograditi. God. 1557., kad Zagreb postaje glavnim gradom Hrvatske, počimaju se podizati velike palače od čvrstega materijala. God. 1607. Isusovci osnivaju gimnaziju, a 1669. prvo sveučilište. Sredinom 19. st. grad dobiva željezničku prugu i prve industrijske pogone. Od srednjovjekovnog trčavnog graditeljstva Gradec je sačuval tri obrambene kule (Lotrščak, Kamenita vrata s oltarom Majke Božje Kamenite i Popov toranj), dok od Kaptolskih utvrđenja sačuvana je: četvrtasta kula, unutrašnji sjeverni zid i četiri valjkaste kule oko katedrale.

Pogled na Zagreb koji je još od 1557. g. glavni grad Hrvatske

je se prvi put 1094., kad je vu njem osnovana biškupija (za vrijeme kralja Ladislava), a Gradec (Gornji grad) 1242., poveljom „Zlatna bula“, kad je dobil povlastice „Slobodnog kraljevskog grada“ (Bela IV). Se do god. 1850. ova dva grada živiju vu čestim sukobima i pravim malim ratovima, tak da je znale pune put biti razbitih nosov i glavi (Šenoina „Kletva“). Oba su grada imela čvrstu privrednu podlogu, posebno Gradec, kaj je dovele do denešnje velike industrije i Zagrebačkog velesajma, jedne- ga od najvećših svjetskih sajmova uopće. Kakti kraljevski grad, Gradec je bil obavezen da se utvrdi, i on se do 1266.

Od crkvenih građevina Gradec je sačuval: crkvu Sv. Marka (pred kojom su Matiju Gubca za pete vlekli), baroknu crkvu Sv. Katarine, Isusovački samostan, samostan Klarisa, a od palača: Orsić-Rauch, Zrinski, Ratkaj, Jelačić-Magdalena i dr. Središnja je građevina Kaptola katedrala Sv. Stjepana, s dva 105 m visoka zvonika i s bogatom riznicom, te zbirkom od 500 slika i 300 kipova. U nadbiskupskom dvoru nalazi se kapela Sv. Stjepana (13 st.) s romaničkim freskama. Od 12 st. katedrala je u više navratov bila uništavana, tak da je denešnji oblik primila potkraj 19. st. Od baroknih crkava treba spomenuti:

crkvu Sv. Marije na Dolcu (1740.), Sv. Petra (1710.), Sv. Ksavera (1740.). Stilovi 19. st. ostavili su u Donjem gradu mnoštvo zgrada među kojima se posebno ističe Hrvatsko narodno kazalište pred kojim se nalazi Meštrovićev „Zdenac života“. Grad ima 20 muzeja, 8 galerija, mnogo knjižnica, 8 kazališta, veliki Zoološki vrt, športske objekte (stadion „Dinamo“, stadion „Šalata“) itd. Zagreb pokriva preko 40 km² parkova i Park-šuma (Maksimir, Tuškanac, Zelengaj) itd. Zagreb je zanimljiv i kao grad turizma te ima nekoliko omiljenih izletišta kao na pr.: Villa Rebar, Šestinski lagvič, Kod debelog Martina, Okrugljak, dvorac Brezovica i dr. Izvor rekreacije svakak je Medvednica s vrhom Sljeme (1035 m), do kojeg vodi cesta, najduža žičara u Domovini (4000 m) i mnoštvo planinarskih putova. S TV-tornja se otvara jedan od najširših pogledov u kopnenoj Hrvatskoj. Za lijepa vremena vidi se i 180 km udaljeni Triglav. U bližoj okolini Zagreba, na brežuljcima Mevednice, nanizalo se više naselja, među kojima se posebno ističu: Zaprešić (Jelačićevi Novi dvori), Podsused (ruševine starog Susedgrada), špilja Veternica, Remete s barokiziranom crkvom, Čučerje (gotička župna crkva), Sesvete (barokna crkva s dva zvonika iz 15 st.) itd. Dragi moji pajdaši! Tak, te bi bile ukratke o našem bijelom Zagrebu, na kojeg se navijek sjetim uz pjesmu:

„Vraćam se, Zagrebe, tebi,
Tebi na obale Save.
Vraćam se, Zagrebe, tebi,
Tebi pod zidine stare!
Zagreb, Zagreb...“

Ivek Milčec

Pri Svetom Kralju

Prozor Stjepanovog Doma
Priča gotski san;
Modri tamjan i aroma
Puni sveti stan.

Stanac kamen, hrabri Toma
Erde, Bakač ban,
Heroj sisačkoga sloma
Sja ko onaj dan.

U katedralu, kad su teške noći,
Na banov grob zna neka žena doći
S teškim križem cijele jedne nacije,

A kip joj veli: Majko, audiant reges:
Regnum regno non praescribit leges,
I dok je srca, bit će i Kroatije!

Antun Gustav Matoš

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Fra Jure u Rimu

Fra Jure sjedne umoran na klupu uz Tibar, oko njega tridesetak hrvatskih hodočasnika iz Njemačke koje on voda po Rimu, pa im tumači bazilike, trgove, palače. Nije vrug da bi Barica bar sada mogla držati gubec pa se šutke odmoriti. „Presvetli, puno ste nam lepega pričali! Ova cerkev španska, ona hiža angleška iliti francka, tu spomen nemškog Getea, ono ruskog Gogolja, pa tak skroz celi Rim. A zar sme mi Hrvati zadni bokci? Već nas Švabi kot gastarbajtere zapostavljaju – jel i Rim protu nas?”

Barica našla neku knjižurinu o Rimu, pa je sad ne pušta iz ruku. I dok fra Jure tumači, ona glasno čita i ispravlja ga. „Gle naše kumice!”, govori fra Jure, „postala germanskija od Nimaca! Ko će se sitit svi grdni datuma rimske povišti?” Ali ona ne popušta: „Svaki narod ima v Rime kakti svačilište, kloštar, cerkev, a mi Hrvati bogme baš nič. Pa ipak sme mi predziđe, najbolji sinki Cerkeve!” Fra Jure se prene iz umora: „Misliš valjda, predziđe kršćanstva? Ne muči me, ženska glavo, znaš da sam teški bolesnik! Al ko ti je reka da tu nema ništa rvackoga?” Barica ukazuje na svoju knjigu: „Tu nikaj o tom ni, pa ni Vi niste nič o tem povedali!”

Da su mu oči mač, bio bi je probo kao zreli bundevu. „Ljudi, ustajte, sad ću vam ja pokazati što je sve rvackog u Rimu. Kažeš, Barice, da nismo najgori na svitu! Al nismo baš ni najbolji! Kojiput smo uvjereni da je kod nas sve bolje nego drugdje, onda opet kukamo, da smo najbidniji. Ajde – al skakačeš ka koza po Sljemenu, dok sve dobro ne vidiš u Rimu!”

Trčkara dakle fra Jure kroz Rim, iza njega naši proštenjari kao ovce iza brzog čobana. „Kud letite, fra Jure?”, zadihali se ljudi kod mosta Cavour, a on njima uzvraća: „Dobra majka nikad daleko! Evo nas u srcu rvackog Rima. Livo vidite ruševine grobnice cara Augusta, a uz nju crkvu i zavod sv. Jeronima, drevno sklonište i bolnica Hrvata, di je od 1560. smištena visoka škola za naše popove. Crkvu je sagradija prije 500 godina Hrvat, papa Siksto V., fratar i Dalmatinac ka i ja.” Barica mu skoči u riječ: „Al tukaj piše da je bil Talijanc, a ne Hrvat!”

Strpljivo će fra Jure: „Sinko, nekad su svi Dalmatinci bili po Talijanci, po Rvati”. Dok obilaze novosagrađeni ogromni zavod, ukrašen djelima kipara Meštrovića i mozaicima slika J. Kljakovića, mrmlija fra Jure: „Ništa rvackog! Ni zagrebački nadbiskup nema ovake palače!”

Jedna od najveličanstvenijih građevina svijeta jest svakako crkva Sv. Petra u Rimu. U nju rado hodočaste hrvatski katolici.

Dok šecu po Rimu, priča im on o hrvatskim redovnicima i učenjacima, o graditeljima („Ivan Duknović iz Trogira je nekoć gradio kriptu ispod svetog Petra”), o Križaniću, Pastriću, Gunduliću i drugima, koji su u Rimu živjeli. Tako stigoše do Kapitola, pa se gore iznad stopedeset stepenica pred crkvom Ara Coeli zadihani zaustave. „Da vam otud prvo štogod pokažem. Ispod nas leži rimski i barokni grad. U mnogim onim crkvama i zgradama ima sila uspomena rvackih velikana! Eno livo u Sv. Ignaciju počiva od 1650. godine Bartol Kašić, isusovac s Paga, tvorac prve rvacke gramatike. Malo naprid Rimski kolegij, di je studira naš Ruđer Bošković. Već 400 godina študiraju gore na papinskom sveučilištu Gregoriana naši sinovi, među njima blaženi Marko Križevčanin, u novijim vremenima kardinali Stepinac i Šeper, biskupi Franić, Kokša, Burić i brat Slovenac Alojz Šuštar, nadbiskup ljubljanski, sve pitomci njemačko-ugarskog Germanikuma.”

U crkvi S. Maria Ara Coeli im fra Jure usput pokaže slavno djetešce Isusa, kroz stoljeća obožavano od Rimljana, a blizu glavnog oltara ove franjevačke rimske župe se zaustavi pred mramornom pločom: „Tu vam počiva od 1478. pobožna Hrvatica Katarina Kosača-Kotromanić, posljednja kraljica Bosne. Nakon pada Bosne pod Turke, pobigla ona s mnogo rvackog življa u Rim, tu živila ka trećoredka i tu umrla na glasu svetosti. Pokoj joj bio duši!”

U blizini Koloseja uđu u tihu crkvu Sv. Klementa: „Ovdi ima sila naši rvacki tragova! Šta misliš, Barice, ko je sagradija ovu lipu kapelu? Poznate li koga na velikoj fresko-slici?”, obrati se fra Jure na one oko sebe. Javi se odmah Franjo iz Vinkovaca: „Ta, zar to nije naš Štrossmayer?” Fra Jurino lice se razvedri: „Bravo! Hrvatski biskup kleči pred svetim Ćirilom i Metodom i pruža im model ove kapelice koju je on taman prid 100 godina, o svom trošku, dao sagraditi. Godinu dana kasnije je završio našu lipu katedralu u Đakovu. Štrossmayer je bio jedan od najvećih ljudi svojeg vremena. Papa Leo XIII je 1881. proglasio svetu braću Ćirila i Metoda svecima za cilu Crkvu, a naš današnji Sveti Otac Ivan Pavao II ih je imenovao zaštitnicima Evrope, evo prije par miseci!”

Blizu Laterana se fra Jure razveseli kao dječak: „Eno franjevačkog sveučilišta Antonianum! Tu sam i ja ka mladi fratar študira i doktorira, kao već stotine naši fratara prije i iza mene!” Prolazeći uz crkvu Sv. Marija Cosmedin fra Jure zaviri u tamno predvorje. Tu od pamti-vijeka stoji ogromna glava ili lice od mramora, gdje se nekad održavao „Božji sud”: kad bi se u nekoga sumnjalo zbog prevare, preljuba ili laži, dovelo bi ga se ovamo, on bi morao ispružiti ruku u širom otvorena usta kamenog obraza, pa ako je doista bio lažac, zamrla bi mu ruka. Zato se ova ploča i zove „usta istine”.

Dok idu dalje po Rimu, fra Jure će Barici zlobno: „Nič hrvatskega u Rimu, ej, Barice? A takih ti tragova i spomenika naši velikana je pun svit. Nismo ni mi baš čorbine čorbe čorba!” Jedan proštenjar upita znatiželjno: „Ima li takih hrvatskih tragova i u Moskvi?” Fra Jure će svečano: „Kako ne, sinko! Ima ih tisuće, al uglavnom po sovjetskim zatvorima.”

Na trgu Sv. Petra posjedaše umorni pod hladovite kolonade. „Vidiš li”, počeo fra Jure, onaj kameni stup ili obelisk usred trga? Obelisk je leža još od rimski vrmena pod zemljom, pa kad ga papa Siksto V. iskopa i tide podići ovdi na tom mistu di sad stoji, prije kaki 500 godina, navalija rimski narod i odočasnici pa gledaju, kako se stotine inženjera, radnika i konja napelo i dizalo kamenog diva uvis. Papa bija strogo zabranio, pod smrtnu kaznu, svaku glasnu rič, da galama ne ometa opasni posa.

(nastavak na sl. str.)

Knjige – knjige – knjige...

Obljetnica jednog idealizma u Hrvata

Od 16. do 19. studenoga 1981. g. održat će se u Königsteinu kod Frankfurta prigodni simpozij hrvatskih franjevaca i franjevki s njemačkog govornog područja a u povodu 800. obljetnice rođenja osnivača reda, sv. Franje Asiškog. Predavanja će imati o. Šagi-Bunić, o. Duda i o. Begić.

Još 1976. g. objelodanili su naši franjevci značajan zbornik „**Franjo među Hrvatima**“. Bilo je to povodom 750. obljetnice Svečeve smrti. Ova knjiga ima veliku vrijednost i trajno značenje pa ju treba i ovom prilikom prikazati i preporučiti hrvatskom općinstvu. Kako napisashe urednici, „ovaj Zbornik je slika jedne svijesti i jednoga određenog iskustva, oduševljenja i vjere u franjevački idealizam“. Nadalje: „Zbornik želi pokazati zašto su i kako su skupovi muškaraca i žena u našem narodu kroz gotovo osam stoljeća nastojali ostvariti u životu ono što je sv. Franjo početkom XIII. stoljeća s Isusom Kristom doživio kao svoje obraćenje i evanđeosko iskustvo.“

Zbornik govori najprije o Franji, a onda o onima koji su ga slijedili u Hrvata. O Franji i njegovom duhovnom pokretu pišu oo. Borak, Čuk, H. G. Jurišić i Šagi-Bunić. Franju u hrvatskoj umjetnosti prikazuju oo. Badurina i Bubalo, a o Franji u našoj prošlosti i sadašnjosti piše desetak pisaca. Iz toga dijela saznajemo da je Franjo tri puta dolazio u naše krajeve, a jednom ga je oluja izbacila na hrvatsku obalu kad je Jadranom plovio na Bliski istok.

Posebno je vrijedan dodatak u kojem su ukratko prikazani svijetli likovi među našim franjevcima i franjevkama: od fra Grge Martića do fra Dominika Mandića, od fra Ivana Markovića i Stjepana Zlatovića do Mile Vod. Sažetak knjige prikazan je na latinskom, talijanskom, engleskom i njemačkom jeziku, a na kraju je iscrpno kazalo osoba i mjesta. Zbornik je bogato ilustriran brojnim slikama. Kad se sve to uzme u obzir, onda je cijena ove pozamašne knjige (10 DM) doista niska i na dohvatu i najplićih džepova.

Mjesto i ulogu franjevaca u Hrvata najbolje je označio hrvatski književnik Petar Grgec kad je 1935. godine napisao velike riječi: „Da nije bilo franjevaca, sva bi se Hrvatska danas mogla vidjeti sa zvonika zagrebačke katedrale.“

Knjigu je izdao Središnji odbor za proslavu 750. obljetnice smrti sv. Franje, Zagreb, a može se naručiti i u Naddušobrižničkom uredu u Frankfurtu. vr

(nastavak s prednje str.)

Kad vikne neki mornar iz Splita: „Šjori, livajte vode na konopce! Užeta od konoplje se pod ogromnom težinom napela, počela se motati i ubrzo bi se rastrgla. Papa nije kaznio, nego dobro nagradio našeg mornara, jer je spasija narod od pogibije.“ Evo Barice sa svojim knjigom: „Tu piše, da je taj mornar bil Talijanc iz Dženove!“ Fra Jure se nakostruši kao jež: „Barice, muči, sad je dosta! Zna se, da su Dalmatinci uvijek bili najbolji mornari na svitu – ko će onda bit oni mornar nego naš čovik?“

Ljudi se nasmijali, počeli se u Rimu osjećati kao kod kuće. „Rimske Crkva“, zapjeva fra Jure svečano, „ne samo da je majka svi kršćana, a i mi Rvati je priznajemo ka kolijevku naše kulture, ona je eto još i puna naši tragova i spomenika. Nismo ni mi zadnji bokci, Barice!“

Ona se još uvijek na da: „Al je Papež u celih sto let samo eneg našeg človeka proglasil svetim, Tavelića!“ Fra Jure se razbjesni: „Ako me i dalje budeš tako mučila, bit ću ja drugi po redu!“

Ivo Hladek

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

Schreyerstraße 1 · 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (06 11) 63 82 13

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić
Redakteure: Pater Ignacije Vugdelija
Pater Bernardo Dukić

Redaktionsrat: Dragan Čuturić, Anto Jelić,
Marijan Kopic, p. Josip Mrkonjić, p. Stjepan
Pavić, Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,-
Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (Blz. 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf

PILIP PRŽINA

Plaća se malo podigla. Ono dičijeg spašavalo, a brez toga ne bi išlo, i onako je svakako išlo. Da nije bilo ono malo do te, bilo bi posve slabo. Ali kad je došlo do čačevine, e to mi se nije dalo. Zato meni moja Anđa, a vidin, da je i s materon razgovarala: Pilipe moj, vidiš da svi napreduju, a mi uvijek na istom. Ne mogu od srama kako se ti nosiš, a i dica počela u školu. Pritisklo nas sirotinjstvo, a i kuća nam je jedna. Nego piši ti kumu Boži Varvodi neka ti izvadi za radit u Nimačkoj, a ti čini papire i šta triba. Kad mogu drugi, moš i ti, neš valjda da ja oden ka šta su nike i ošle? Zamislilo to mene: Šta ću, Bože moj, i sv. moj Vide – vidi me! Stiska san zube i ajde. Doša tako i ja u ovu Nimačku. Ma kad sam je ja vidio, da Bok da da je moje dite ne vidilo, osin ka turist, ka i Nimci u nas.

I tako se ja učas zaposlio, jer je to sve lipo uredio moje kum Bože. Počeo san radit na baušteli i to osta do danas i zato san ja Pilip Bauštelac. I od mene ostalo samo ovo telac. I jesan telac, kad san dovle ode osta, a ja mislio samo koju godinu, a i drugi su tako mislili. Tio san podignut malo ono kuće i vratit se natrag pa odgajat dicu svoju. Ali, evo vidiš, kao i vi, ja iz godine u godinu opet u Nimačku. Uvik mi dolazimo amo privrimeno, ma mi ostasmo svervrimeno. I kosti će niki ostavit ovde, kao što su i ostavili. Jesu!

Moja dica imaju samo ženski odgoj. I vidin ja kad dođen kući, oni me se mlađi boju, ka da im i nisan čaća. A oni stariji već misle da je čaća krava muzara šta daje gazetâ (*maši se u džep i vadi 100 DM*). Pa oni stariji uvik kad dođen: daj, čaća, orla! A ne zna jadan kud je sve nečastivi nosa ovog orla. Kako je on krvav, kao što su svi orlovi krvavi, od naše krvi. I oni dvoglavi austrijski i ovi jednoglavi nimački. Da mi je ovon orlu metit biljug, kao što ticama meću, pa da se svaki, di god on prispije, potpiše? Ljudi moji, ko bi se sve na njemu potpisa? Ja sada: Pilip – bauštelac, zaradio pošteno, a prije bi mene bila potpisana cila procesija nji koji bi metnili, ako se ne bi stidili metnit, svoje ime: N. N., poduzetnik, ukra bauštelcu; N. N., činovnik, za mito; N. N., kurva, za prodaju svoga tila; N. N., dotur, za ubijanje nerođenih; N. N., gostioničar, na pijancu; N. N., ubojica, za prolivenu krv...

BAUŠTELAC (V. nastavak)

Svemoćan li si, ljudi za tobom trče, iako si tako krvav, i ginu za tobom da budeš još krvaviji... Muka me davi. A oni moj mali kaže jednostavno: Daj, čača, orla! Samo da se i on potpiše na ovomu gadu; da se ne navikne radit, nego na muktiš; da postane vucibatina i seoski berekin i baraba. E moj mali tiću, da si čači malo veći i da razumiš, reka bi tebi čača, da se čovik ne opija samo alkoholom nego svakin đavlon: i novcem, i nasladom, i obisti, ii... Zar ne vidiš onu jadnu Šimu Tarigačinu kako oda kroz selo, kako se opija markon? Ni đava jon ne može na kraj. Uzobistila se. Ma šta sve ne radi od ono svekra, dođi, đavle, pa je odnesi. Nigdi mu ne da mira ni pokoja. Jadni se Tarigaća mota, oda po kanalin i barakan, a ona one krvave marke troši li troši. Čin je čovik vidi, odma vidi da je nika aždaja. Ona je junica šta uvijek vodi i od nje nikad ni mlika ni teleta. Nigdi mira. Jad je bijo i prije u kući jadnog Tarigaće, a sada je stostruki. Ma nema potpune nesrće di nema žene, ni ciloga pakla di se ona ne umiša. Nema, ljudi!

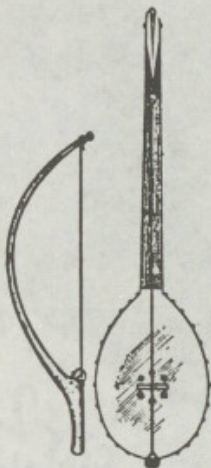
Kad će sve to moje dite svatit? Ko će mu sve ovo kazat ako se čači štogod dogodi? Vidi li on da se uvijek događa. Čuje li on da brecaju naša zvona, a niko u selu nije umra? Vidi li on kad dođe oni crni mali autić i prođu li ga trnci, da mu mogu nako botu i čaču dotrat? Ma kad mi se stanu motat ove crne misli po glavi, dođe mi da počnen bisnit. Stojin ka ble sav, pa buljin, ko da mi, Bože sačuvaj, štogot je.

A šta ako se vako moja žena uzobisti? A šta ako se moje dite opiye ovin krvavin markama i dade se k vragu, pa počme od obisti izmišljat beštine, ka šta niki i izmišljaju? Šta oni sve govore, to pas ne bi poliza, a Bok je dotle dobar da trpi. Ma suju, ljudi, suju: Boga, Gospu, Krv Isusovu, Rane Isusove, Čavle, Krunu, Oštiju. Suju sunce koje i grije, suju zemlju koja i nosi. Ma što ima u onoj sovki da mogu nako rigat? Pa ko da su išli na dotrinu da mogu bogoulnije izvaljivat? Osvetiće nan se ovo, jer uvijek je bilo: Kako ko sije, nako će i požet. Ako mi kojim slučajom ne dočekamo žetvu, obaviti će je naša dica, pa kakva ona bila da bila. Ko sam sebe k vragu pridaje, njemu će i otić, jer je život uvijek dosli-dan u svojim grozotom.

Priča meni naš Klepo, on je doselija ode prije desetak godina sa ženom i dicon. Priča on meni, kakvu je sve on sudbinu ljucku doživlja. Najprija ću van reć njegovu, pa ću van onda pričat, šta je on meni priča.

Bijo ja u njegovu stanu. On živi u jednoj zgradi blizu banova. Nije skupo, ne plaća čudo, a i ne valja, nema šta ni plaćat.

Njegova dica idu u nimačku školu. Ma nimački govoru pervekt. I ne znadu rvacki. Znadu, vako, dikoju rič, ko ja nimački, i znadu kad in triba izmamit novaca od čače, jer se Klepo odma materinsku rič. Inače se rugaju i kažu da je naš jezik divlji, balkanski.

Doklen smo došli? I ne štide se što ne znaju materinski jezik, a pošten se čovik stidi i kad tuđi ne zna. Ne znaju materinski jezik, nego govoru mačehin. I on i Pera počnu ih branit: A znate, oni ne mislu nazad u... Odnijto ti đava nju i tebe, mislin ja, svoju si vlastitu dicu prodala.

A šta ću, opet? Navratin ja kod nji, kad ne oden kući, svake nedilje poslin Mise. Oni dvoje ne dođu na našu rvacku Misu. Kažu: odvikli se, izgubili se. A dica in ne idu ni u nimačku ni u našu crkvu. Žali, Bože, ono krsta na njima, živu ka zviri.

Ja i dođen malo razgovorit. Oni jedno drugon dodijali. S dicon nemaju šta pričat, a niti znadu. Živu u iston kući: ka ja s Turcin u baraki. Malo su razočarani. Osobito moj Klepo, njega je sve ovo više pogodilo nego Peru. A kako se ne bi i

razočara: doli velika kućetina na dva boja, a već jon se škure obisile, jer niko u njoj ne stoji, a ko zna oće li i stat, kad dica doli ne mislu, a nji dvoje ne znadu šta će ode radit s vakon dicon, ni šta će doli brez dice. Klepo mi je počejo malo i pit, i neće dobro svršit.

Ja in dicu ne želin ni srist. Ne znan govorit, pa se vako jedno drugom smijemo ka budale. I oni uvijek pitaju kako se ja zoven, pa in čača kaže: Pilip Pržina. Oni stanu ponavljat: Pilip, ajde, to je dobro, ali Pržina, i k vragu: Brž..., Brž..., Brž... Ma ne mogu ono „P” reć, ko da si ji obisijo.

A ne žalin! Ne žalin! Ni Klepu, ni Peru. Nek in bude. S đavlon su tikve sadili, nek in se sada o njihovoj glavu razbijaju. Moj brate! Čin su se vinčali, ostaviše ono čače i matere i obadvoje u Nimačku. I stali zarađivat. Misli li su da su Boga ujtili za bradu. Pa između sebe kad su dolazili kući, govorili niki čudni jezik da mi ne razumimo: „Ja, pite šon. Du arbajten, ih špaciren. Pas maks du...” i šta ti ja znan, pas mater...

Pa odma čin in se rodilo dite, dali mu ime niki Kristian, a to je naški Krsto. Pa kad in se rodlo i drugo dite, a oni mu dadoše ime Anna-Maria, a to je u nas Ana i Marija, samo i rečeš obe zajno, alles zusammen. Više nisu imali dice, jer da se više ne mere.

Ma doklen san ja ono doša? Aha! A šta ću van pričat kako mi je bilo kad san ištון doša? Zna vi svi kako je kad se ištון dođe. Ka đavleno! Tuđi ljudi. Tuđe riči. Tuđa zemlja. Ja radin ode, a misli uvijek doli. Uvijek doli kod moje matere. Uvijek doli kod moje žene. Uvijek doli kod moje dice. Uvijek mislima odan doli po mojin osojin di su vinogradi. Uvijek doli po polju obilazin njivu po njivu. Ka ono doli moje, a ovo ode tuđe!

Je ono gadno ispočetka, dok se čovik nauči. Tija san uteć. Svašta li ovi čovik može podnit. Nije zaludu govorila moja mater: ne daj ti, Bože, podnit, pritrpit, koliko čovik može. A jesan i nesrtan bijo ono u početku, ma, ma sve san proklinja. Sve. Najprije mater, šta me je rodila, a nije ona jedna kriva. Pa san vika na državu koja je dobila rat, a sada nakon 35 godina nema rada za svoje, nego i šalje radit u ovi koji su izgubili rat, vratili dugove, razvili se i ne znaju više od obisti šta bi radili, jer su sve izradili i sada samo izmišljaju, đavla svoga izmislili, a i oće, kako vidin. (nastavit će se)

Pfarrer Zovko (im Bild)
für 2 Bibelzitate zu
3½ Jahre Gefängnis
am 22.10.81 verurteilt

Pfarrer Jozó Zovko von Medugorje mit den Kindern, die Maria, die Mutter Gottes, gesehen haben wollen. Seit der Erscheinung ist die Jakobus-Kirche in dem kleinen kroatischen Ort jeden Tag voll. Jetzt wurde der Geistliche verhaftet

Wo Glaube bestraft wird

Er wußte genau, welches Risiko er einging, der Pfarrer von Medugorje. Als wir, als erste ausländische Journalisten, mit ihm sprachen, hatte Jozó Zovko, 40, schon viele Verhöre und Hausdurchsuchungen hinter sich. Er rechnete mit seiner Verhaftung, zumal ihm kommunistische Parteifunktionäre deutlich gesagt hatten: Wer dem BUNTE-Team Auskünfte gibt, hat die Konsequenzen zu tragen. Nun ist Zovko verhaftet, Opfergeld in Höhe von umgerechnet 62 000 Mark wurde beschlagnahmt. Die Anklage lautet auf „Aktion aus staatsfeindlichen Motiven“.

Was war geschehen? Was regt die Staatsmacht so auf, daß sie von „Klerikonalisten“ und „Klerofaschisten“

Bitte umblättern